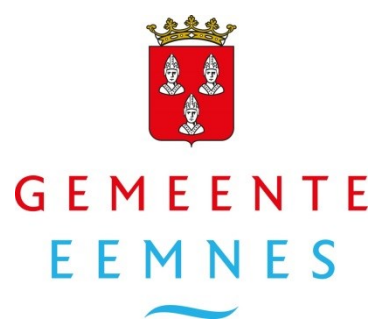

Kadernota 2020 – 2023

Inleiding

De kadernota 2020-2023 schetst de hoofdlijnen van het financiële beleid voor het jaar 2020 als voorbereiding op de begroting 2020. Bovendien geeft de kadernota een doorkijk naar de jaren tot en met 2023, om duidelijk te maken hoe we er als gemeente in meerjarig perspectief voor staan.

Alleen de belangrijkste (financiële) ontwikkelingen en risico's worden opgenomen, voor zover zij ook nieuw zijn en dus bestuurlijke aandacht vragen. Hieruit ontstaat een soort van pré-begroting 2020. Echter, in het proces van opstellen van de begroting blijkt vaak dat vele kleine bijstellingen toch weer financiële ruimte in beslag nemen en die zullen alsnog verwerkt moeten worden. Als ondergrens is een mutatie van € 5.000 gehanteerd, kleinere posten horen naar hun aard niet in een Kadernota thuis.

Beleidsmatig is het collegeprogramma leidend, wat doorgaans in samenhang met het coalitieakkoord beschouwd wordt. Deze Kadernota is opgebouwd aan de hand van vier overkoepelende thema's:

- Onze gemeente
- Onze ruimte
- Onze inwoners
- Onze inkomsten

Op deze gebieden worden zowel de kaderstellende als de autonome ontwikkelingen beschreven.

De kadernota sluit af met een schets van het financieel perspectief (in detail) voor de periode 2020 – 2023.

Eemnes, mei 2019

Onze gemeente

Onze inwoners voelen zich verbonden met onze gemeente. Dat bleek enkele jaren geleden met de burgertop E100, maar blijkt ook telkens wanneer we als gemeente initiatieven nemen. Onze inwoners laten van zich horen, denken mee, zijn kritisch, maar vooral betrokken bij hun Eemnes.

De afgelopen jaren hebben we fors geïnvesteerd in ons Eemnes. Zonder volledig te zijn is er de afgelopen ca 10 – 12 jaar een nieuw dorpshart gekomen, een nieuw tennispark, heeft de voetbalvereniging een nieuw clubhuis en kunstgrasvelden gekregen, is een nieuwe brandweerkazerne en een nieuw gemeentehuis gerealiseerd, zijn de scholen met de nieuwbouw Clusterschool en vernieuwbouw aan het Schoolpad in toekomstbestendige huisvesting onder gebracht, is het gezondheidscentrum gerealiseerd, de kringloop verduurzaamd en uitgebreid, is het winkelcentrum Eemhof getransformeerd naar zorgwoningen, zijn er appartementen voor senioren gerealiseerd in de Raadsvore en Ploegvore, is samen met Laren en Blaricum een nieuw zwembad in gebruik genomen en is de nieuwste wijk van Eemnes, Zuidpolder, een succes (50% van de bewoners komt uit Eemnes en nog eens 25% uit HBL). Er resteert met het Huis van Eemnes nog één groot project, dat vanaf januari 2020 ook de deuren opent. Eemnes staat er anno 2019 dus goed voor. Veel is vernieuwd en dat betekent goede voorzieningen voor onze inwoners.

Kaderstellende ontwikkelingen

Bestuur van de gemeenschap

Toekomstvisie Eemnes 2030 (75.000 I)

In 2016 is er een E100 georganiseerd om de inwoners meer te betrekken bij de verschillende beleidsterreinen waarop de gemeente bezig was. Hieruit zijn verschillende onderwerpen benoemd, die deels zijn opgepakt en in 2019 – 2022 verder worden opgepakt, zoals het groenplan, GVVP en goede burens. Deels vragen nieuwe

vraagstukken permanente aandacht, zoals een zelfstandig Eemnes en de verduurzaming. De laatste (beknopte) toekomstvisie van Eemnes dateert uit 2008 en sindsdien zijn er nieuwe, grote ontwikkelingen die om een nieuwe toekomstvisie vragen: hoe gaan we om met de omgevingswet en het ruimtegebruik, hoe krijgt de energietransitie vorm en inhoud, welke demografische ontwikkelingen (sociaal domein) zien we en hoe spelen we daar op in.

De toekomstvisie geeft richting aan de keuzes die de gemeente de komende jaren maakt bij allerlei maatschappelijke opgaven. De visie is straks gebaseerd op drie pijlers: economie, het sociale terrein en het ruimtelijke terrein. Speciale aandacht is er voor de demografische ontwikkelingen (verandering van de bevolkingssamenstelling) in onze gemeente. Wat zijn de kernwaarden voor onze gemeente in 2030? Wat voor gemeente willen we zijn en hoe willen we gezien worden door onze inwoners, ondernemers, instellingen en samenwerkingspartners.

We willen dit proces graag breed opzetten door onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners actief mee te laten werken onder het motto: "Hoe ziet jouw leven er over tien jaar uit?" De toekomstvisie is van ons allemaal. De toekomstvisie bevat straks de strategische hoofdlijnen, een missie en een aantal ambities die de gemeente Eemnes richting 2030 wil realiseren. Als vervolg op de toekomstvisie is het dan logisch om een omgevingsvisie in 2021 op te stellen (waarin ook de keuzes die de energietransitie met zich meebrengt een plek krijgen).

Budget Rekenkamer BEL-gemeenten (5.000 S)

De Rekenkamer heeft de aangesloten gemeenten gevraagd om het budget voor onderzoek te verhogen met € 5.000 per gemeente.

Veiligheid

Het in 2019 vastgestelde IVP voor de BES-gemeenten (Baarn, Bunschoten, Eemnes en Soest) is leidend voor de activiteiten in 2020 en verder.

Publiek, vergunning en handhaving

Op het gebied van Publiek, vergunning en handhaving zijn er geen kaderstellende ontwikkelingen.

Autonome ontwikkelingen

Bestuur van de gemeenschap

Vergoeding raadsleden (€ 77.000 S)

In de brief van 6 november 2018 heeft de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de Tweede Kamer geïnformeerd over de verhoging van de raadsvergoeding in gemeenten tot 24.000 inwoners. In 2018 werd dit gecompenseerd uit het gemeentefonds. Vanaf 2019 dienen gemeenten dit integraal te verwerken in de begroting. Voor 2020 verhogen we de raming met € 77.000.

Veiligheid

Veiligheidsregio Utrecht (VRU) (€ 34.000 S)

De kadernota van de VRU is in de raadsvergadering van januari 2019 voorzien van een zienswijze door de gemeente Eemnes. De raad heeft besloten om geen zienswijze op de kadernota van de VRU te versturen. Op basis van de ontwikkelingen in de kadernota van de VRU stijgt de bijdrage van Eemnes met € 34.000 in 2020.

Publiek, vergunning en handhaving

Regionale uitvoeringsdienst Utrecht (RUD) (€ 16.000 S)

De kadernota van de RUD is in de raadsvergadering van maart 2019 voorzien van een zienswijze door de gemeente Eemnes. De raad heeft besloten om geen zienswijze op de kadernota van de RUD te versturen. Op basis van de ontwikkelingen in de begroting van de RUD stijgt de bijdrage van Eemnes met € 16.000.

Bedrijfsvoering: Gemeente Eemnes en BEL Combinatie

Wet Normalisering rechtspositie ambtenaren

Op 1 januari 2020 treedt de Wet normalisering rechtspositie (Wnra) in werking. Op dat moment gaan alle regels voor de arbeidsrelatie van (onder andere) gemeenteambtenaren over van de Ambtenarenwet naar het Burgerlijk Wetboek (BW). In de plaats van de op de Ambtenarenwet gebaseerde CAR-UWO komt er per 1 januari 2020 een op het Burgerlijk Wetboek (BW) gebaseerde Cao Gemeenten.

BEL combinatie (258.266 S)

De kadernota 2020 van de BEL Combinatie is vastgesteld door het Dagelijks Bestuur. Autonome stijgingen als gevolg van verhoogde pensioenpremies en verwachte cao-stijging van 4,9% zijn meegenomen in de begroting 2020. Deze autonome ontwikkelingen maken 2/3^e deel uit van de stijging van de bijdrage van Eemnes aan de BEL Combinatie. Overigens is de inzet van de vakbonden een loonstijging en een soort VUT voor 60+ die meer richting een structurele lastenverhoging van 7,5% gaat.

Ter versterking van de BEL Combinatie is een medewerker begraafplaatsen, 2,8 fte burgerzaken en het verbeterplan WOZ opgenomen, alsmede een medewerker VHV. De overige lastenstijgingen zijn divers van aard.

De forse stijging van de bijdrage aan de BEL Combinatie wordt gedekt door de structurele stelpost BEL Combinatie (€ 125.000) in te zetten. Daarnaast kan dekking worden gevonden door een groter deel van de ambtelijke uren toe te rekenen aan projecten (investeringen en grondexploitaties), dit gelet op de realisatie in 2018. In het volgende overzicht worden de financiële gevolgen weergegeven.

Ontwikkeling bijdrage BEL Combinatie	2020	2021	2022	2023
Autonome ontwikkelingen (o.a. cao, inflatie)	306.312	320.002	344.388	338.826
Onderhoud functieboek	6.034	6.034	6.034	6.034
Beheer & onderhoud iPads	5.612	5.612	5.612	5.612
Kapitaallasten MJOP BEL-gebouwen	5.842	5.842	5.842	5.842
Vastgoed - belasting & verzekeringspremies	16.948	16.948	16.948	16.948
Medewerker begraafplaatsbeheerder	15.085	15.085	15.085	15.085
2,8 fte medewerker Burgerzaken	51.830	51.830	51.830	51.830
Verbeterplan WOZ	32.176	9.398	0	0
Technische wijziging 0,89 fte medewerker VHV	23.427	23.427	23.427	23.427
Totale verhoging bijdrage BEL Combinatie	463.266	454.178	469.166	463.604
Dekking:				
Inzet stelpost versterking BEL Combinatie	-125.000	-125.000	-125.000	-125.000
Meer uren naar projecten (grex en kredieten)	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
Bijdrage BEL Combinatie ná aftrek van dekking	258.266	249.178	264.166	258.604

Gemeente Eemnes (19.500 S)

De verwachte cao-stijging van 4,9% zal ook van toepassing zijn op het personeel dat direct in dienst is van de gemeente Eemnes. Voor het college geldt de CAO Rijk, deze loopt pas op 1 juli 2020 af.

Vastgoedexploitatie Eemnes

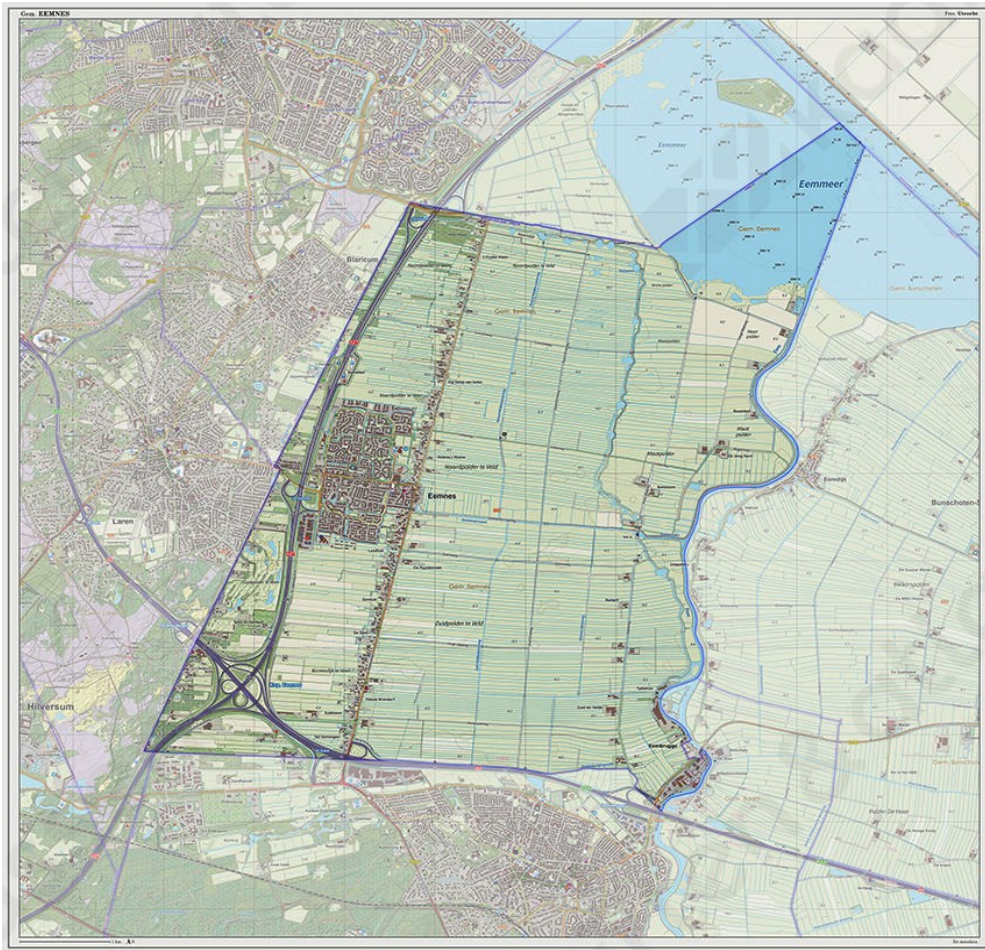
Het cluster Vastgoed draagt zorg voor het beheer en onderhoud van alle gemeentelijke eigendommen van de gemeente Eemnes. De gemeente heeft 17 panden in eigendom. Het uitgangspunt van de geactualiseerde exploitaties is dat onderhoud planmatig wordt uitgevoerd. De uiteindelijke bestemming per pand vormt de basis voor het al dan niet (laten) uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden. Op basis van de actualisatie van de exploitaties en het Meerjarenonderhoudsplan (MOP) ontwikkelt de totale exploitatie van de gemeentelijke panden als volgt:

Gemeentelijke gebouwen Eemnes (incl. restgroen e.d.)	2020	2021	2022	2023
Totaal	-19.507	-32.086	-13.879	-13.879

Ontwikkeling Financieel perspectief 2020-2023

Kadernota 2020 Eemnes	2020	2021	2022	2023
Onze Gemeente				
Toekomstvisie Eemnes	75.000			
Dekking tlv reserve kap.lasten	-75.000			
Budget Rekenkamer	5.000	5.000	5.000	5.000
Gemeente Eemnes (cao staf, griffie en college)	19.500	19.500	19.500	19.500
Gemeentelijke gebouwen Eemnes	-19.507	-32.086	-13.879	-13.879
Vergoeding raadsleden	77.000	77.000	77.000	77.000
BEL Combinatie	463.266	454.178	469.166	463.604
Dekking BEL C: stelpost en uren naar projecten	-205.000	-205.000	-205.000	-205.000
Veiligheidsregio Utrecht (VRU)	34.000	28.000	20.000	28.000
Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD)	16.000	16.000	16.000	16.000
Totaal mutaties	390.259	362.592	387.787	390.225

Onze ruimte

De openbare ruimte is het visitekaartje van onze gemeente. Zowel binnen de bebouwde kom, als met het weidse open polderlandschap, draagt het groen bij aan een aantrekkelijk woon- en werkklimaat. We zijn een plattelandsgemeente. Van onze totale oppervlakte van 3.370 hectare is 165 hectare bebouwd met woningen, het grootste deel van onze gemeente bestaat uit water, bos, openbaar groen en weidegebied en wordt grotendeels agrarisch gebruikt. We hebben met de Eem en het Eemmeer een waterrijk gebied en met de Utrechtse Heuvelrug en Veluwe dichtbij ook bosrijke gebieden op fietsafstand. We zijn goed bereikbaar met twee snelwegen (Noord – Zuid en Oost – West) die elkaar kruisen op ons grondgebied. De aanleg van de HOV zal de aantrekkelijkheid van Eemnes als woongemeente verder versterken.

Kaderstellende ontwikkelingen

Mobiliteit

Uitvoeren van het GVVP

De komende jaren staan in het teken van het uitvoeren van het GVVP. In 2019 wordt een start gemaakt met de reconstructie Wakkerendijk – Laarderweg Oost, waarna de aanleg eind 2019 begin 2020 zijn beslag zal krijgen. Tegelijkertijd wordt er gewerkt aan het opwaarderen van het eerste gedeelte van de Meentweg, dit zal eveneens doorlopen van 2019 naar begin 2020. Ook zal door de provincie Noord-Holland gestart worden met de werkzaamheden om de HOV-haltes aan te leggen.

Medio 2020 is het dan zaak de andere knelpunten uit het GVVP op te pakken. Voorgesteld wordt om voor de Laarderweg – West een inrichtingsplan op te stellen waarbij de auto meer te gast is. Hiervoor wordt uiteraard een participatieproces met aanwonenden, winkeliers, vervoerders opgestart.

Een ander knelpunt vanuit het GVVP is de kruising bij de Minnehof. De raad heeft daar het voorstel voor een rotonde afgewezen. Na ingebruikname van het huis van Eemnes en de verkeersbewegingen die dit oplevert kan eind 2020 / begin 2021 een inrichtingsplan worden opgesteld voor de kruising in combinatie met het opnieuw ter hand nemen van het plan ter verfraaiing (vergroening) van de Braadkamp. Uiteraard zal deze studie in nauwe samenhang moeten worden uitgevoerd met de plannen voor de Laarderweg-West. De benodigde capaciteit wordt gefinancierd vanuit de beschikbare inrichtingskredieten.

In de begroting 2019 – 2022 zijn verschillende bedragen opgenomen. De verdere uitwerking naar een definitief ontwerp voor de Wakkerendijk en de aanbesteding zijn mede bepalend voor de financiële ruimte die er beschikbaar is. De ramingen zijn:

Reconstructie Wakkerendijk – Laarderweg Oost	€ 2.000.000 (excl. Subsidie)
Herinrichting Laarderweg	€ 300.000
Reconstructie 1 ^e deel Meentweg	€ 400.000
Braadkamp verfraaiing en vergroening	€ 300.000

Al met al houden we rekening met een investeringsvolume van € 3 mln.

Inrichtingsplan Barbeelstraat- Noordersingel – Te Veenweg noord

In het GVVP is verder de kruising Noordersingel – Barbeelstraat benoemd (veiliger fietsoversteek). Hier hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan, die ook weer kansen bieden. Het vrijgekomen deel van het woonwagenkamp kan in samenhang met het vm. Gronddepot en de vm. bomenopslag (tbv Zuidpolder) worden gezien. De wens is geopperd om te komen tot een noordelijke route voor het landbouwverkeer (Stachouwerweg - Te Veenweg - Noordersingel) ter ontlasting van de Laarderweg. Tevens kan deze locatie een zoekplek zijn voor bijv. een klim-bos/cross-baan, een afgesloten honden-losloopterrein en extra bomen (park) t.b.v een klimaatbos (Tiny Forest). In vroegere plannen zijn aan de Barbeelstraat kantorenvilla's gesuggereerd en de locatie is in beeld geweest voor tijdelijke huisvesting asielzoekers. Gelet op de nabijheid van de A27 zijn woningen niet mogelijk, maar bedrijfswoningen kunnen gelet op de bestaande (bedrijfs)woningen aan de Barbeelstraat wel een goede optie (en kostendrager) zijn. Voorgesteld wordt een kernachtige stedenbouwkundig/verkeerskundige visie en inrichtingsplan voor dit deelgebied op te stellen. De onderzoeken en gewenste investeringen kunnen gefinancierd worden uit de opbrengsten van de grondpositie van de gemeente op die locatie.

Bramenberg: vitaal en klimaatbestendig

Bedrijventerreinen staan hoog op de agenda van provincies en gemeenten. Ondanks de toenemende aandacht voor revitalisering en herstructurering kampen nog steeds veel bedrijventerreinen met problemen: leegstand, veroudering, verontreiniging alsook een gebrek aan ruimtelijke kwaliteit en landschappelijke inpassing. Dit heeft niet alleen gevolgen voor het vestigingsklimaat van bedrijven en daarmee de economische vitaliteit van een gemeente, het leidt ook tot nodeloos ruimtebeslag en een onaantrekkelijke uitstraling van gebieden. Ook voor de Bramenberg gaat die constatering op qua uitstraling, leegstand en verstening. Eind 2019/begin 2020 zal uw raad een voorstel voor revitalisering van de Bramenberg ontvangen. Grootste ervaren knelpunt is het aantal parkeerplaatsen. Maar ook de uitstraling (meer groen, minder verharding), bewegwijzering en een klimaatscan zijn wensen. We hebben i.s.m. het waterschap het riool enkele jaren gelden waterproof gemaakt (gescheiden riolering, waterberging), maar een klimaatbestendig bedrijventerrein vergt een aanvullende stap. We willen dus een stap verder gaan dan alleen het toevoegen van parkeerplaatsen. En we willen hierin nauw optrekken met de ondernemers en het waterschap. Het externe bureau dat ons hierbij zal begeleiden wordt vanuit de opgenomen raming (€ 400.000) gefinancierd. We hopen dat die aanpak ook een vliegwiel zal zijn voor meer samenwerking tussen de bedrijven die nu gevestigd zijn op de Bramenberg.

Externe uitvoering deel gladheidbestrijding (€ 20.000 S)

De gladheidsbestrijding wordt nu voor een belangrijk deel uitgevoerd door de buitendienst. Bij een druk strooiseizoen betekent dit forse uren inzet en daarmee een fors verlofstuwmeer. Om de bedrijfsvoering van de buitendienst in 2020 te ontlasten wordt voorgesteld om m.i.v. 2020 2 routes te laten uitvoeren door een externe aannemer. De buitendienst gaat zich meer ontwikkelen naar een professioneel serviceteam dat meldingen van inwoners afhandelt.

Haalbaarheidsstudie aansluiten Te Veenweg Zuid op Eikenlaan (€ 40.000 I)

Ruimtelijke ontwikkelingen, zoals woningbouw Zuidpolder en de aanleg van de HOV, leiden tot een verder groeiende mobiliteit. Om Eemnes ook in de toekomst goed bereikbaar te houden – en de verkeersveiligheid te kunnen borgen – is het wenselijk dat een onderzoek verricht wordt naar het doortrekken van de Zuidersingel richting de Eikenlaan/ Wakkerendijk (of het opwaarderen van de Te Veenweg Zuid). Met deze studie wordt

inzicht verkregen in de noodzaak van het doortrekken van de Zuidersingel, de gevolgen voor het doorgaande verkeer en de hiervoor benodigde financiële middelen. Onderdeel van deze studie zijn verschillende varianten, waaronder een (minimale) variant om landbouwverkeer mogelijk te maken (ontlasting Wakkerendijk – Laarderweg). Tevens wordt in deze studie gekeken naar de mogelijkheden voor de aanleg van een snelfietsverbinding. Dit onderzoek wordt gefinancierd vanuit de reserve bovenplanse kosten Zuidpolder omdat het zich richt op het ook op lange termijn bereikbaar houden van de Zuidpolder. In deze studie worden tevens de wensen voor een betere fiets- en voetverbinding langs de Eikenlaan meegenomen (aansluiting op Wakkerendijk, OV).

Paardenroutes (50.000 i)

Door studenten van de Hippische Hogeschool Dronten worden in samenspraak met pensionstalhouders logische paardenroutes in kaart gebracht. Het is de bedoeling recreatieve routes aan te leggen, waardoor het voor de paarden minder noodzakelijk wordt in de bebouwde kom zich te verplaatsen. Binnen het project Zuidpolder is hiervoor budget opgenomen en ook in het GVVPP is een bescheiden budget opgenomen doch in de prioriteitstelling nog niet gehonoreerd. Willen we serieus aan de slag gaan met de routes dan is aanvullend budget nodig, we stellen voor hiervoor € 50.000 te ramen in de reserve kapitaallasten.

Wegbeheersysteem (€ 25.000 I)

In 2016 heeft er een professionaliseringslag plaatsgevonden voor het wegbeheersysteem (Greenpoint). Het systeem is gevuld met data die nodig zijn om het areaal wegen te beheren. Het systeem is op dit moment nog niet compleet. Het systeem wordt gebruikt voor het beheer van de verhardingen, het opstellen van begrotingen (stabiel) en helpt bij het opstellen van beleid en beheersplannen. Verder moet de implementatie van de beheerdatabase op orde gebracht worden. Vanwege capaciteitsgebrek willen we de werkzaamheden éénmalig uitbesteden.

Groene leefomgeving

Kwalitatief groen (€ 35.000 I)

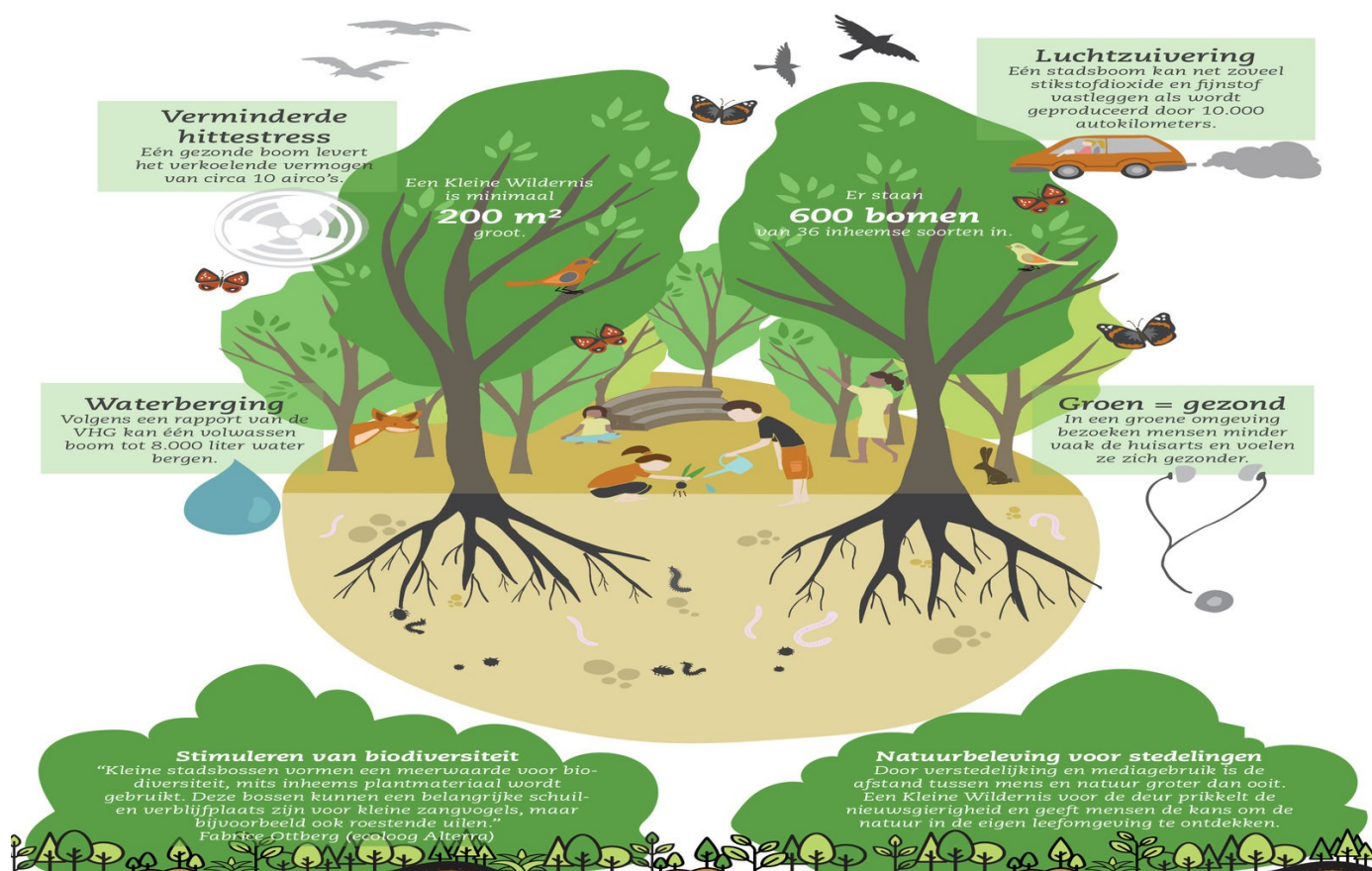
Een fijne woonomgeving betekent ook een kwalitatief hoogwaardig groene openbare ruimte met passend straatmeubilair in de openbare ruimte. In de wijken brengen wij meer kleur aan door hoogwaardige en kleurrijke beplanting. Dit bevordert de biodiversiteit (bijen, insecten). Wij zetten in op netjes onderhouden groenstroken, meer vaste planten en goed onderhoud maar ook op intensivering van het toezicht op werk van de eigen dienst en aannemers. In 2018 is er door capaciteitsgebrek maar beperkt invulling gegeven aan het groenplan, dat betekent dat in 2019 met een uitloop naar 2020 nog veel van de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd.

We willen de beleving van het groen verbeteren, daarom stellen we voor om meer banken in de openbare ruimte te plaatsen. Ook vanuit de ouderen is er behoefte om op rollatorafstand van elkaar meer bankjes te realiseren. Voor bedrijven, instellingen en bewoners maken we het mogelijk een zitbank in de gemeente te sponsoren (bijvoorbeeld als bedrijfssponsoring voor de eigen onderneming of als een herdenkbank). De gemeente geeft hiermee ruimte aan het op eigen initiatief financieren van voorzieningen in de openbare ruimte. Het gaat om de aanschaf en afkoop van het onderhoud van nieuwe banken (type geselecteerd door de gemeente) die in overleg met de gemeente een mooie plek krijgen in bijvoorbeeld een park, op een plein of in een straat (met daarop een plaquette van de gulle schenker). We stellen voor om in ieder geval 20 bankjes en 5 picknicksets (robuust en onderhoudsarm) als gemeente te plaatsen (budget € 35.000) en hiervoor onze inwoners uit te nodigen geschikte locaties aan te dragen. We stellen voor het budget van het Groenplan (reserve kapitaallasten) met dit bedrag te verhogen.

Biodiversiteit en Tiny Forest (75.000 l)

Biodiversiteit is een belangrijk thema. In onze gemeente is veel ruimte om in de openbare ruimte een effectieve bijdrage te leveren aan het versterken van de biodiversiteit. Dit kan door meer bloemrijke beplanting toe te passen. De grootste winst is te halen in een natuurvriendelijker bermbeheer gecombineerd met de afgesproken bijenroutes en de aanleg van een 'Tiny Forest'. Daarnaast willen we onze bewoners stimuleren om hun tuinen te vergroenen. Dit betekent niet alleen iets voor de biodiversiteit, maar draagt ook bij aan de klimaatadaptatie (wateroverlast, hittestress).

Een Tiny Forest® is een dichtbegroeid, inheems bos ter grootte van een tennisbaan. Dit bos is niet alleen een prettige plek voor vlinders, vogels, bijen en kleine zoogdieren, maar ook voor mensen. Kinderen leren in het buitenlokaal over de Nederlandse natuur en buurtbewoners ontmoeten elkaar op een prettige en gezonde plek. Het IVN heeft voor de aanleg van 100 bossen € 1,85 mln. van de Nationale Postcodeloterij ontvangen. We gaan op zoek naar een geschikte locatie voor de aanleg, bijvoorbeeld bij de plannen voor de Barbeelstraat.

* Een Tiny Forest stimuleert biodiversiteit: het bos van 200 m² bestaat uit veel verschillende soorten bomen. Deze bomen trekken weer insecten en vogels aan.

* Het bos brengt natuurbeleving dichterbij. De afstand tussen mens en natuur is groter dan ooit. Een Tiny Forest voor de deur prikkelt de nieuwsgierigheid en geeft mensen de kans om de natuur in de eigen leefomgeving te ontdekken en daarover te leren.

* De aanleg van Tiny Forest vergroot de waterbergingscapaciteit, verbetert de luchtkwaliteit, en gaat hittestress tegen.

* Tot slot heeft een bos een positief effect op de gezondheid: meer natuur in de buurt kan zorgen voor minder stress en stressgerelateerde klachten.

Drie Tiny Forest aanleggen, i.s.m. de scholen, kost € 66.000 (€ 22.000 per project). We stellen voor het budget van het Groenplan (reserve kapitaallasten) met € 75.000 te verhogen (incl. ambtelijke uren).

Speelplaatsenplan (€ 200.000 I)

In 2019 is aan uw raad een voorstel aangeboden om het speelplaatsenplan uit 2009 te actualiseren, zowel qua prijspeil, maar ook om de nieuwe inzichten omtrent natuurlijk spelen een plek te geven. In dat voorstel is reeds extra budget gevraagd om de inhaalslag omtrent vervanging voortvarend op te pakken. Met het Speelplan was een budget van € 583.750 gemoeid, hiervan is reeds € 175.000 besteed de afgelopen jaren, zodat nog € 408.750 beschikbaar is (voor zowel de jaarschijven die nog niet zijn uitgevoerd als de komende jaren). Vooruitlopend op de actualisatie wordt binnen de reserve kapitaallasten een bedrag van € 200.000 extra gereserveerd voor het geactualiseerde plan (indicatief opgenomen voor 2020 – 2023).

Het klim- en klauterbos wat is opgenomen in de gebiedsvisie De Hilt – HSS wordt uit de grondexploitatie van dat gebied betaald.

Integraal beheer in de openbare ruimte (€ 99.500)

In 2018 heeft de raad ingestemd met het Groenplan. Hieruit komen een aantal acties voort die moeten leiden tot een kwalitatieve verbetering van het openbaar groen in onze gemeente. In 2019 zal een groot deel van het achterstallig onderhoud aan bomen en perken ingelopen worden. Willen we het openbaar groen op orde houden, dan moeten we ook investeren in het beheer ervan.

Het beheer van de buitenruimte (binnen de bebouwde kom) is momenteel ondergebracht bij diverse aannemers, hoveniers en de buitendienst. Dit levert veel controles, overleggen en afstemmingen op, maar ook onduidelijke rolverdeling en zaken die nergens belegd zijn of ad-hoc worden opgepakt. In 2018 en 2019 is in kaart gebracht wat de gemeente Eemnes aan openbaar groen bezit en met ingang van 2020 willen we dit slimmer organiseren. Daarbij maken we een logische onderverdeling van de taken over TOMIN, de buitendienst en de toekomstige aannemer.

De aannemer wordt geselecteerd op basis van een aanbestedingsprocedure, met daarin aandacht voor social return en voor local return (lokale hoveniers). Hiervoor is een integraal bestek opgesteld voor het beheer en

onderhoud van de openbare ruimte. Wij verwachten dat het nieuwe contract in gaat op 1 januari 2020. De buitendienst zal als servicedienst optreden en primair verantwoordelijk zijn voor het centrumgebied en de begraafplaats.

Bij het opstellen van de begroting 2019 hebben wij al een reservering gemaakt voor de verwachte hogere kosten. Dat was wel gebaseerd op een ruwe inschatting. Nu is het integraal bestek onderbouwd op basis van een gangbaar rekenmodel (BTL). Op basis van dit model zal het integraal beheer uitkomen op € 630.000, bijna een verdubbeling. Doordat we gaan werken met een beeldkwaliteitsbestek, moet dit leiden tot een grotere (meetbare) tevredenheid van onze inwoners.

In onderstaand overzicht worden de financiële gevolgen weergegeven van het integraal beheer in het openbare ruimte.

Integraal beheer in het openbare ruimte	2020	2021	2022	2023
Integraal bestek t.b.v. integraal beheer +Tomin	630.000	630.000	630.000	630.000
Dekking:				
Huidige budgetten openbare ruimte	-361.500	-361.500	-361.500	-361.500
Inzet stelpost Integraal Beheer	-150.000	-150.000	-150.000	-150.000
Totaal Integraal Beheer Eemnes	99.500	99.500	99.500	99.500

We gaan dus van een huidig budget van € 361.500 naar een budget voor groenonderhoud van € 630.000. Een verhoging met 75% en hiermee verwachten we een forse kwaliteitsslag te kunnen maken.

Bomen en plantmateriaal

Op basis van het groenplan en de inhaalslag die we in 2019 verwachten te maken, is het de bedoeling dat eind 2019 ons openbaar groen (bomen, planten, heesters, gazons) weer volledig is en de lege plekken opgevuld. De komende jaren zal goed onderhoud er voor moeten zorgen dat die aanplant ook behouden blijft. We hebben de ambitie om het groen op orde te houden en ook de herplant van gemeentelijke bomen nemen we serieus. We gaan uit van het herplanten van ca. 50 bomen per jaar en we bekijken of de post inboet (planten, heesters) wel afdoende is. Een eventueel aanbestedingsvoordeel op het groenonderhoud willen we dan ook bij voorrang reserveren om de post inboet te verhogen met maximaal € 30.000. We nemen die raming nog niet op.

Klimaatakkoord

Met het akkoord van Parijs heeft Nederland zich verplicht om de CO₂-uitstoot in 2030 met 49% te hebben verminderd ten opzicht van 1990. De duurzame ambities van de gemeente Eemnes gaan nog een stap verder; een klimaatneutraal Eemnes in 2030. Om aan de landelijke opgave te voldoen, en daarnaast ook zicht te houden op de eigen lokale ambitie, zal Eemnes in 2020 en de jaren daarna een aantal concrete acties in gang moeten zetten. De opgave op gebied van energie, klimaat en circulariteit zijn omvangrijk. Dat vergt investeringen van overheid en bedrijfsleven die zich ook direct en indirect terugverdienen in economische, maatschappelijke en klimaat technische zin. De gemeente geeft daarin het voorbeeld en wil burgers en bedrijfsleven inspireren en overtuigen van de sociale, economische en ecologische meerwaarde van investeringen in verduurzaming. In tegenstelling tot het nationale debat over klimaat en opgaven kiezen we niet voor een strategie van sombere perspectieven. In Eemnes gaan we voor de aantrekkelijke kansen die in de opgave opgesloten zitten. Die zijn er genoeg en zorgen ervoor dat de motieven om mee te doen een positief perspectief hebben. Naast initiatieven als de Transitievisie Warmte en Geothermie blijven we dan ook inzetten op zonnedaken, zowel bij particulieren, als ondernemers als bij agrarische ondernemers. Maar ook op alle andere investeringen die een positieve business case opleveren. De complexiteit van verduurzamen in praktijk maakt dat velen niet in actie te komen en de verandering of investering uitstellen. De komende jaren gaan we gericht aan de slag om met bestaande faciliteiten als de duurzaamheidslening en ondersteuning anderen wel in beweging te krijgen. Dat kan door actieve voorlichting maar ook het ontzorgen van burgers en bedrijfsleven.

Het klimaatakkoord en de op te stellen Regionale Energiestrategie (RES) zijn te beschouwen als de belangrijkste uitgangspunten voor onze ambities. Met name de discussie over financiële draagkracht verband houdend met de opgave. De voortdurende onduidelijkheid over financiële impact voor burgers en bedrijven is van invloed op draagvlak voor verandering. De transitie heeft ook impact op de woon- en leefomgeving van burgers. Draagvlak en duidelijkheid is essentieel willen burgers en bedrijven daadwerkelijk overgaan tot handelen.

Het klimaat verandert en wordt extremer. Het gaat heviger en langduriger regenen, terwijl we ook meer hittegolven en langere periodes van droogte gaan krijgen. Klimaatbestendigheid raakt aan de kerntaken van gemeenten op het gebied van ruimtelijke ordening en waterbeheer, maar zoekt ook nadrukkelijk naar slimme oplossingen op het gebied van volksgezondheid (bijvoorbeeld een hitteplan), communicatie en burgerparticipatie en calamiteitenbeheersing. In het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie staat de ambitie om in 2050 klimaatbewust ingericht te zijn. Onze ambitie is dat we de komende jaren steeds meer klimaatbestendig handelen. Dit vereist een verandering in denken en doen: klimaatbestendig en waterrobuust inrichten moet een vanzelfsprekend onderdeel bij ruimtelijke (her)ontwikkelingen worden, in de Zuidpolder is hier al volop aandacht voor. Maar ook bij het voorstel tot aanpassingen van het bedrijventerrein, zullen we nadrukkelijk kijken naar quick wins op het gebied van klimaat. Uit een landelijke monitor blijkt veel aandacht uit te gaan naar het beperken van wateroverlast en blijft de aandacht voor droogte en hittestress relatief achter. In de afgelopen periode hebben we met behulp van twee acties het gebruik van mossedum op platte daken bevorderd. In 2020 willen we de aandacht verleggen naar de verharde tuinen door aan te sluiten bij de actie Steenbreek.

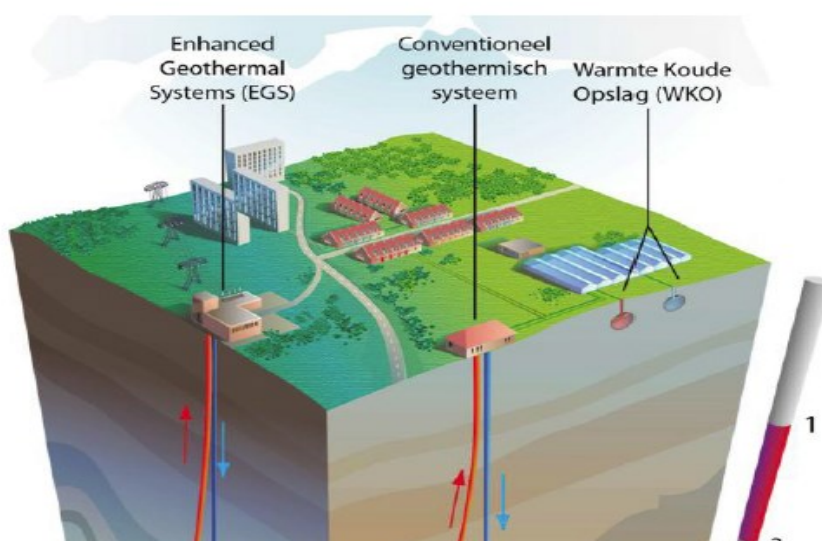
Klimaat - Transitievisie Warmte (€ 15.000 I)

In 2021 moet iedere gemeente in Nederland een Transitievisie Warmte hebben opgesteld. Deze visie bevat o.a. een tijdspad voor de implementatie van duurzame verwarming voor de verschillende wijken binnen een gemeente. Ook de mogelijke duurzame energie-alternatieven worden toegelicht. Om tot zo'n visie te komen zal onderzoek moeten worden gedaan. Het is verstandig om al in 2020 te beginnen met dit onderzoek, zodat er voldoende tijd en ruimte is om de uitkomsten te bespreken met stakeholders.

Klimaat - Regionale Energiestrategie (RES)

Alle gemeente in Nederland, verenigd in RES-regio's, moeten eind 2019/begin 2020 een definitief 'energiebod' neerleggen bij de landelijke overheid. Eemnes valt onder de RES-regio Amersfoort, samen met de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Leusden, Soest en Woudenberg. In het energiebod geeft de regio aan hoe de afgesproken CO₂-besparing van 49% in 2030 is gerealiseerd.

De verwachting is dat in 2020 begonnen moet worden met de werkelijke uitvoering van het uitgebrachte bod. Hiervoor zal menskracht beschikbaar moeten zijn, en is ook externe ondersteuning nodig. De exacte financiële gevolgen zijn nog niet in te schatten, en zijn afhankelijk van het energiebod dat gedaan wordt en wat regionaal wordt opgepakt en wat lokaal.

Klimaat - Ultradiepe Geothermie (€ 25.000 I)

Begin maart 2019 is verkennend onderzoek gedaan naar de potentie van ultradiepe geothermie als duurzame energiebron voor Eemnes. Dit is onderdeel van een landelijk opgezet onderzoek. Geothermische warmte heeft een grote energiepotentie en een relatief lage landschappelijk impact. Als uit dit verkennende onderzoek blijkt dat er potentie is voor ultradiepe geothermie in Eemnes, dan is het wenselijk om vervolgens de praktische haalbaarheid te onderzoeken. Hiervoor zal externe expertise ingeschakeld moeten worden.

Klimaat - Steenbreek (€25.000 I)

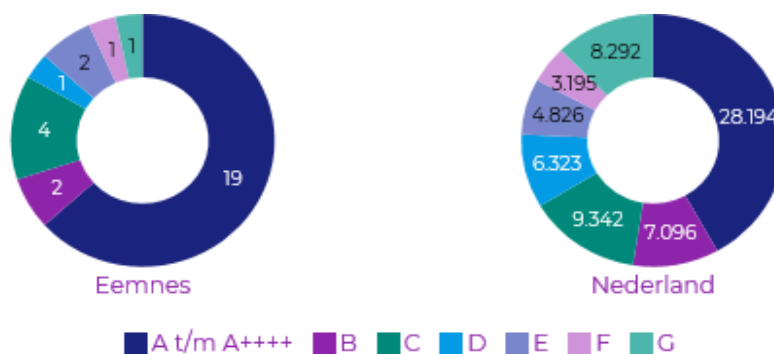
Ons klimaat is zichtbaar aan het veranderen. Steeds vaker hebben we te maken met enorme hoosbuien, hitte of een periode van aanhoudende droogte. Heftige regenbuien leiden tot wateroverlast en droogte veroorzaakt schade en lage grondwaterstanden. En vergeet ook niet dat langdurige hitte bij veel mensen tot gezondheidsklachten leidt. Deze veranderingen hebben verschillende oorzaken. Maar uit diverse onderzoeken blijkt dat de toename van verharding echt negatieve effecten heeft op het welbevinden van mens, dier en natuur.

Kleine, lokale maatregelen zijn het meest effectief. Heel veel gemeenten nemen al hun maatregelen om de openbare ruimte te vergroenen. Maar als je bedenkt dat ongeveer 40% van het stedelijk gebied in bezit is van particulieren, vragen wij ieders hulp. Iedere tegel eruit telt: in de eigen tuin, op straat, in de wijk en verder. In de hele buitenruimte dus want groen is leven! We sluiten als Eemnes dan ook aan bij de operatie steenbreek.

Samen met onze lokale hoveniers gaan we voorlichting geven en de deelnemers krijgen tips en adviezen over een onderhoudsarme, maar toch groene(re) tuin. Hiervoor organiseren we een groene markt op de Braadkamp, zodat hoveniers, Welkoop etc. zich kunnen presenteren. En als gemeente stellen we plantmateriaal gratis ter beschikking, zodat mensen direct aan de slag kunnen.

Klimaat - Verduurzaming gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed (25.000 i)

In het collegeprogramma 2018-2022 is aangegeven dat we de energiebesparing/isolatie en het gebruik van duurzame energie in gemeentelijke gebouwen, particuliere en sociale(huur) woningen stimuleren. Om hier invulling aan te geven wil de gemeente de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed stimuleren, hiertoe zijn er bijvoorbeeld gesprekken met SV Eemnes. De afgelopen jaren zijn er al de nodige investeringen gedaan (Kringloop, Brandweer, IHP Onderwijs, BEL-gebouw). De energielabels voor de utiliteitsgebouwen in Eemnes geven het volgende beeld:

Veel gebouwen hebben een A-label, dankzij de maatregelen die al genomen zijn. Voor het Gemeentelijk Vastgoed zal in de meerjarenbegroting de kosten voor de verduurzamingsmaatregelen worden opgenomen die minimaal wettelijk verplicht zijn of eenvoudig terug verdiend kunnen worden. Op basis van de beschikbare Meerjarenonderhoudsplannen zal in kaart worden gebracht welke grote investeringen cq logische vervangingsmomenten er tot 2030 zijn om de volgende stappen te zetten naar verduurzaming. Eenmalig zullen we hiervoor externe capaciteit (quick scan) inzetten. Overigens zullen enkele gebouwen(kerktorens) zelf niet / beperkt te verduurzamen zijn. In 2020 wordt de Hilt (hoog label) gesloten en zal het energieleverende Huis van Eemnes in gebruik worden genomen. Als gemeente blijven we het goede voorbeeld geven.

Klimaat - Asbestdaken (25.000 i)

Het zo veel mogelijk verwijderen van asbestdaken voor 1 januari 2024 is een landelijke doelstelling. In de 2e helft van 2020 wordt een Plan van Aanpak Asbestdaken vastgesteld. Daarin wordt een keuze gemaakt in de prioritering en de benodigde middelen om dit uit te kunnen voeren. De ontwikkeling rondom een landelijk asbestfonds voor asbestdak-eigenaren die sanering niet kunnen betalen krijgt steeds meer vorm. De bedoeling is dat gemeenten ook gaan participeren in dit fonds. Voorgesteld wordt om eenmalig een budget op te nemen voor de aanpak van asbestdaken en het opstellen van het plan. We willen dit doen zoveel mogelijk ook samen met de gemeenten in de Regio Amersfoort en de Provincie Utrecht en waar mogelijk de gelegenheid aangrijpen om te verduurzamen (asbest er af, zonnepanelen er op) of te vergroenen.

Klimaat – Klimaatestafette (25.000 i)

Duurzaam ondernemen is slim ondernemen. Door efficiënt om te gaan met energie, water, afval en vervoer kunnen ondernemers geld besparen. En het is ook goed voor het milieu en het imago van een bedrijf. We willen in Eemnes beginnen met een klimaatestafette. Ondernemers ontvangen een scan met besparingstips op het gebied van energieverbruik en vervoer. Daarnaast verschijnt er een artikel over de resultaten van de scan in de Rotonde (publiciteit voor het bedrijf). De deelnemers geven het estafette stokje aan elkaar door. In 4 jaar tijd willen we zo aan minimaal 25 ondernemers een advies geven. Voor ondernemers die milieukosten willen besparen en hun milieuprestaties zichtbaar willen maken is er de Milieubarometer. We bieden als gemeente gratis een startabonnement aan (normaal € 200) en daarna kost het abonnement € 65 per jaar (of men stopt na 1 jaar). Er zijn verschillende aanbieders voor het MKB, zoals klimaatroute.nl, stimular.nl of klimaatplein.com. Zo biedt klimaatplein deze doelgroep een gratis energiescan aan. Echter voor ondernemers geldt dat er vaak een gebrek is aan tijd, geld en know how. En dat weerhoudt vele ondernemers er nog vaak van om daadwerkelijk met energiebesparing aan de slag te gaan. Als gemeente komen we i.s.m. de ondernemersverenigingen met een aanbod voor ondernemers en winkeliers en zo hopen we een slag te maken door een goede scan en concrete adviezen te geven.

Ruimtelijke ordening en Wonen

Omgevingswet

Volgens planning is in 2020 alle wet- en regelgeving afgerond en zal de Omgevingswet in januari 2021 in werking treden. Op 1-1-2029 zal de wet in zijn geheel in werking treden. De wet kent overgangstermijnen waardoor de implementatie van de wet in de tijd geleidelijk kan verlopen. Op grond van de nu beoogde invoering van de Omgevingswet in 2021, is het verplicht om een omgevingsvisie uiterlijk in 2024 vastgesteld te hebben. Het omgevingsplan is een integraal samenhangend plan voor het gehele grondgebied van de gemeente met regels

voor de fysieke leefomgeving. Als de Omgevingswet in 2021 ingevoerd wordt, is het verplicht om uiterlijk in 2029 een omgevingsplan vastgesteld te hebben. De Omgevingswet is op informatiemanagement- en automatiseringsvlak een enorme uitdaging. Het is belangrijk dat de gemeente alle digitale aspecten in beeld brengt en de noodzakelijke acties in gang zet die Eemnes klaar moeten maken om te voldoen aan alle digitale verplichtingen en digitale facilitering die nodig is voor het opstellen van de Omgevingswetinstrumenten en het werken met de Omgevingswet. In 2020 zal een aantal digitale systemen zodanig moeten worden ingericht dat de gemeente klaar is voor de landelijke standaarden behorend bij het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). Aangenomen wordt dat in 2024 het landelijke systeem volledig operationeel én effectief is.

In 2019 en 2020 richten we ons op datgene wat binnen de BEL Combinatie gerealiseerd moet zijn om inwoners op het gebied van Vergunningverlening en Handhaving van dienst te kunnen zijn. Hiertoe wordt in 2019 in beeld gebracht wat de verandering opgaat in de keten Publiek, Vergunningverlening en Ruimtelijke Ontwikkeling is. Hiertoe wordt een inventarisatie en screening uitgevoerd van de in de gemeente aanwezige Verordeningen, Bestemmingsplannen en Beleid op het vlak van het Fysieke domein. In de reserve ruimtelijke plannen hebben we hiervoor budget gereserveerd. Bovendien zullen we in 2020 onze digitale systemen zodanig inrichten dat we klaar zijn voor de landelijke standaarden behorende bij het Digitale Stelsel Omgevingswet.

De omgevingsvisie in Eemnes

Het voldoen aan de wettelijke verplichting om met de Omgevingswet aan de slag te gaan vraagt om een besluit, waarbij de Raad vaststelt welke positie zij kiest in de ruimte/vrijheden die de toekomstige Omgevingswet biedt. Het opstellen van een ambitiedocument heeft als doel om deze discussie met de Raad en belangrijke stakeholders te voeren en de ambitie, rol bepaling gemeente en reikwijdte van het implementatietraject - inclusief het proces om die doelstelling te bereiken - te bepalen. Deze ambitie wordt doorvertaald naar meerdere instrumenten, zoals de omgevingsvisie en het omgevingsplan. De gemeenteraad van Eemnes heeft nog niet uitgesproken wat hun ambitie is ten aanzien van de invoering.

In 2020 willen we eerst een toekomstvisie Eemnes opstellen. De Omgevingswet vraagt van de gemeente om een brede visie te ontwikkelen op de fysieke leefomgeving. Op basis van de toekomstvisie moeten nieuwe aspecten zoals duurzaamheid, gezondheid, veiligheid, klimaatverandering en toegankelijkheid kunnen worden meegewogen bij het toewijzen van functies. In 2021 en 2022 wordt het traject ingezet om te komen tot een integrale visie op de fysieke ruimte, daarna wordt die visie uitgewerkt en vertaald naar regels.

Voor de implementatie van de Omgevingswet is een bedrag beschikbaar in de reserve ruimtelijke plannen van € 200.000; dit budget wordt door uw raad vrij gegeven op basis van de concrete uitvoeringsplannen die voorgelegd worden. De focus in 2020 zal dus liggen op de organisatorische en ICT-implicaties.

Wonen

De komende jaren verwachten we verder te werken aan de enkele kleinschalige inbreidingsplannen voor woningbouw in Eemnes. Allereerst wordt in 2019 gestart met een nieuwe visie op de vrijkomende terreinen van De Hilt en de Hink Stap Sprong. Dit traject zal in 2020 verder doorlopen en is gericht op de realisatie van minimaal 65 woningen in 2020. Het plan Koot (14 appartementen) zal in 2020 de verdere procedure doorlopen zodat in 2021 (uiterlijk 2022) dit plan opgeleverd kan worden. Het plan Zuidpolder voorziet in de oplevering van 39 woningen (deelplan 3.3) in 2020. In de komende planperiode wordt het aantal woningen teruggebracht en in lijn gebracht met het collegeprogramma.

Autonome ontwikkelingen

Mobiliteit

Onderhoud wegmarkering (€ 5.000 S)

Het onderhoud aan de wegmarkering is intensief. De huidige budgetten zijn ontoereikend om goed beheer van de wegmarkering te kunnen blijven voeren. Er wordt voorgesteld om het jaarlijkse onderhoudsbudget te verhogen.

Realisatie laadpalen MRA-e (€ 5.000 S)

Gemeente Eemnes heeft een contract afgesloten met MRA-e voor het afnemen van Elektrische oplaadpalen in de openbare ruimte. Op basis van de huidige vraag in 2018 en 2019 verwachten we ca. 10 laadpalen te plaatsen in 2020. Hiervoor dient een bedrag van € 500 per laadpaal beschikbaar te zijn. Uiteindelijk willen we komen tot minimaal 30 laadpalen in Eemnes er bij (hiervoor was in de begroting 2018 een bedrag opgenomen), echter omdat de aanvragen toch binnen druppelen is het nodig alsnog hiervoor een structureel budget op te nemen.

Groene leefomgeving

Uitvoeringsbudget Eemnes Zoemmt (€ 7.500 S)

Hiervoor is een jaarlijks (beperkt) uitvoeringsbudget nodig. Dat is dan bedoeld voor zowel kleine fysieke maatregelen als communicatie acties. Met dit budget kan ook invulling worden gegeven aan het bijenconvenant.

Buurtmanager (€ 60.000 I)

In de Kadernota 2018 hebben we ingezet op een betere samenwerking tussen onze ambtelijke organisatie en onze inwoners. Hiervoor hebben we een 3-jarige pilot opgezet om meer van buiten naar binnen te denken, kleinschalige burgerparticipatie op te pakken en vooral het gezicht van de gemeente in de wijk te zijn. De start is pas medio 2018 geweest, zodat in 2021 nog een jaar toegevoegd moet worden.

Milieu en klimaat

Beleid begraafplaatsen (€ 5.000 I)

Samen met de andere 2 gemeenten wordt een beleids- en beheerplan opgesteld voor de 3 begraafplaatsen. Daarmee brengen we in beeld welke budgetten er nodig zijn voor opknappen, uitbreiden en onderhoud. Voor Eemnes wordt wel rekening gehouden met de couleur locale in het beleidsplan. Hierdoor zal dit op onderdelen afwijken van Blaricum en Laren.

Afvalverwijdering Utrecht (AVU) (€ 29.223 S)

De begroting van de AVU valt in 2020 c.a. € 30.000 hoger uit dan is geraamd in de meerjarenbegroting. Dit heeft te maken met de tariefsverhoging van de afvalstoffenbelasting welke het gevolg is van het regeerakkoord en de toename van de kosten voor de sortering en de verwerking van het verpakkingsafval.

We zien een groei van de kosten op het gebied van afval. Dit wordt veroorzaakt door verhogingen van de belasting op de verbranding van restafval. Ook de toekomstige aanbesteding van de verwerkingskosten afval leidt naar verwachting vanaf 2021 tot kostenstijgingen. Het is daarom ook van belang dat de scheiding van afvalstromen verder wordt aangepakt. We evalueren in 2019 de huidige manier van het inzamelen van het huishoudelijk afval. De doelstelling blijft om tot minimaal 75% afvalscheiding te komen in 2022.

Ruimtelijke ordening en Wonen

Op het gebied van de ruimtelijke ontwikkeling zijn er geen autonome ontwikkelingen.

Ontwikkeling Financieel perspectief 2020-2023

Kadernota 2020 Eemnes	2020	2021	2022	2023
Onze Ruimte				
Wegbeheersysteem	25.000			
Inpassingsplan Barbeelstraat - Noordersingel	25.000			
Dekking t.l.v. toekomstige opbrengst	-25.000			
Inpassingsplan Minnehof - Braadkamp/verfraaiing Braadkamp	25.000			
Dekking t.l.v. investeringskrediet	-25.000			
Inrichtingsplan Laarderweg – West	25.000			
Dekking t.l.v. investeringskrediet	-25.000			
Onderhoud wegmarkering	5.000	5.000	5.000	5.000
Externe uitvoering deel gladheidbestrijding	20.000	20.000	20.000	20.000
Haalbaarheidsstudie aansluiten Te Veenweg Zuid op Eikenlaan	40.000			
Dekking tlv. Reserve bovenplans Zuidpolder	-40.000			
Realisatie laadpalen MRA-e	5.000	5.000	5.000	5.000
Paardenroutes	50.000			
Tiny Forest	75.000			
Banken in openbaar gebied	35.000			
Dekking tlv reserve kap.lasten (groenplan)	-160.000			
Speelplaatsenplan	50.000	50.000	50.000	50.000
Dekking tlv reserve kap.lasten (speelplaatsenplan)	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Klimaat				
Transitievisie warmte	15.000			
Ultradiepe Geothermie	25.000			
Steenbreek	25.000			
Verduurzaming gebouwen	25.000	pm	pm	pm
PvA sanering asbestdaken	25.000	10.000	10.000	10.000
Klimaatscan bedrijven	25.000	10.000	10.000	10.000
RES - ambtelijke capaciteit (projectbasis)	25.000	25.000	25.000	25.000
Dekking tlv reserve Klimaatbeleid	-165.000	-45.000	-45.000	-45.000
Uitvoeringsbudget “Eemnes Zoemmt”	7.500	7.500	7.500	7.500
Integraal beheer in het openbare ruimte	99.500	99.500	99.500	99.500
Budget bomen, planten, groen	pm	pm	pm	pm
Beleid begraafplaatsen	5.000			
Buurtmanager		60.000		
Afvalverwijdering Utrecht (AVU)	29.223	29.223	29.223	29.223
Dekking tarief afvalstoffen	-29.223	-29.223	-29.223	-29.223
Totaal mutaties	167.000	197.000	137.000	137.000

Onze inwoners

De afgelopen jaren hebben we ingezet op een goede invulling van de nieuwe taken op het gebied van de jeugdzorg en het sociaal domein. We hebben een breed opgezet en goed toegerust Jeugd- en Gezinsteam dat een spil vormt in de zorg voor onze jongeren. We hebben de weg van investeren in preventie, vroegsignalering en 'empowerment' van ouders en opvoeders ingezet. Er is voor gekozen om te investeren in sport en bewegen voor jong en oud, in 2019 startten we met dagbesteding in De Hilt, we geven het jongerenwerk nieuwe impulsen, de budgetcoach ondersteunt onze kwetsbare inwoners. Na het voltooien van het IHP Onderwijs kunnen we samen met het onderwijs, de kinderopvang en andere partners vorm en inhoud geven aan de integrale kindcentra met sluitende dagarrangementen voor kinderen. We geven stapsgewijs vorm en inhoud aan een inclusieve samenleving waaraan iedereen die dat wil ook kan meedoen.

Kaderstellende ontwikkelingen

Sociale samenhang

In het gemeentefonds stijgt de uitkering sociaal domein. In deze kadernota wordt deze uitkering deels ingezet ten behoeve van sociaal domein. Het restant wordt gestort in of onttrokken aan de reserve sociaal domein. Hiermee wordt de mutaties binnen het sociaal domein budgettair neutraal verwerkt.

Naar aanleiding van de soms zeer forse tekorten op het sociaal domein, met name in de jeugdzorg, is er door het Rijk incidenteel extra geld beschikbaar gesteld voor 2019, 2020 en 2021. Wij verwachten op basis van de verdeling van de septembercirculaire dat we in 2020 en 2021 € 82.941 extra zullen ontvangen. Op basis van de voorjaarsnota van het Kabinet zullen de te ontvangen middelen nog verder toenemen.

Inburgering (25.000 S)

Naar verwachting wordt de nieuwe wet inburgering in 2020 van kracht. Doel van het nieuwe stelsel is dat nieuwkomers direct aan het werk gaan en ondertussen de taal leren. De hoofdlijnen zijn als volgt en krijgen in de loop van 2019 verdere inhoud:

* Brede intake, die op individueel niveau inzicht geeft in de startpositie en ontwikkelmogelijkheden van een inburgeringsplichtige;

* Persoonlijk plan inburgering en participatie (PIP);

* Verhoging taaleis naar niveau B1;

* Hervorming van de markt voor inburgeringscursussen;

* Grotere rol voor de gemeente in het inburgeringsexamen.

Deze ontwikkeling heeft, afhankelijk van landelijke ontwikkelingen, financiële consequenties, waarvan de omvang nog niet duidelijk is. Als gemeente hechten we aan een snellere integratie van nieuwkomers en willen we de nieuwe, grotere rol dan ook voortvarend oppakken. Voorlopig gaan we uit van meerkosten, al is er nog discussie tussen VNG en het Rijk. Maar we kiezen niet voor een minimale variant.

Reserve sociaal domein

De reserve sociaal domein van Eemnes bedroeg op 1-1-2019 € 1,6 mln. De decentralisaties in met name de jeugdzorg leiden tot een negatief resultaat, ook omdat we een Jeugd- en Gezinsteam met ruim 4 fte hebben ingezet. Binnen de overige onderdelen van het sociaal domein komen we redelijk tot goed uit met de budgetten en houden we soms over. Met ingang van de Kadernota 2018 hebben we fors ingezet op preventie en dat blijven we de komende jaren ook doen. Dat betekent dat we bewust de reserve sociaal domein inzetten om extra te investeren, in de overtuiging dat dit op de langere termijn ook baten oplevert. Op basis van de huidige gegevens en de intensiveringen uit 2018 en deze kadernota komen we tot het volgende beeld:

Ontwikkeling reserve Sociaal Domein	2018	2019	2020	2021	2022	2023
stand jaarrekening	1.484.958	1.426.070	1.126.989	826.809	531.716	206.374
begrote mutatie	-359.666	-399.844	-324.751	-376.390	-369.970	-369.970
resultaat 2017	476.882					
resultaat 2018 (voorlopig, mrt 2019)	-176.104					
Gemeentefonds - eenmalige compensatie jeugd		124.411				
Effect kadernota 2020		-23.648	24.571	81.297	44.628	115.845
Eindstand	1.426.070	1.126.989	826.809	531.716	206.374	-47.751

Bij ongewijzigd beroep op de voorzieningen en geen groei vanuit het gemeentefonds (meicirculaire 2019) zal de reserve in 2023 ontoereikend zijn. Dat betekent dat we, wanneer de inkomsten tegen gaan vallen, cq het beroep zal toenemen op de voorzieningen er prioriteiten gesteld moeten worden. Gelet op alle berichten in de media bij andere gemeenten, is het beeld voorlopig evenwel gunstig.

Huis van Eemnes

2020 wordt het eerste jaar dat het Huis van Eemnes in gebruik zal worden genomen. In de eerste twee jaren verwachten we dat het nieuwe concept ook in de praktijk moet worden ingevuld. Dat vergt rolvastheid, behoud van het goede en kansen die zich aanbieden ook grijpen. De realisatie van het Huis van Eemnes is voorlopig de laatste stap in de vernieuwing van onze voorzieningen aan de Noordersingel. De ambitie die in de kansenbegroting ligt besloten zal door de stichting waargemaakt moeten worden. Het Huis van Eemnes biedt volop kansen met dagbesteding, leerwerkhuis, theater, cultuur, bibliotheek, sport, werk- en studieplekken.

‘Open’ sportverenigingen

In Eemnes hebben we goede voorzieningen voor sport, recreatie en ontmoeting. Dat willen we voor de toekomst zo houden wat betekent dat wij permanent met inwoners in gesprek blijven over de vraag die zij hebben. Met de sportverenigingen gaan we in overleg om zogenaamde ‘open verenigingen’ te worden en ook te voorzien in beweegaanbod voor kwetsbare groepen. Wij willen hier onze buurtsportcoaches bij betrekken.

Programmacoördinator HvE (€ 34.000) en Impuls Sociaal-cultureel werk (€ 15.000)

We zien met de komst van het Huis van Eemnes kansen om het sociaal-cultureel werk in Eemnes een nieuwe impuls te geven. Centraal in het werk staat ontmoeting en recreatie gericht op het bevorderen van contacten tussen mensen gericht op ontspanning, gezelligheid en kennismaking met (de normen en waarden van) anderen. Maar ook vorming en educatie, gericht op het bevorderen van kennis, inzicht en vaardigheden ter wille van een verbetering van het persoonlijk of maatschappelijk functioneren. Bevorderen van deelname aan cultuuruitingen, niet professionele kunstbeoefening en kunstbeleving. Bevorderen van zelfredzaamheid door het geven van informatie, advies, dienstverlening en verwijzen naar andere instanties. De afgelopen jaren is het budget voor het sociaal cultureel werk niet verhoogd, terwijl we als gemeente meer ambities hebben op het terrein van de inclusieve samenleving en het sociaal domein. We stellen voor om het budget voor sociaal-cultureel werk te verhogen met € 15.000 (was € 29.388).

Voor de programmering van de activiteiten in het Huis van Eemnes is een programmacoördinator aangesteld. Dit is een medewerker van de bibliotheek, die hiervoor de specifieke opdracht heeft gekregen. De verwachting is dat deze functie enkele jaren nodig is om goed inhoud te geven aan de programmering, die een positieve bijdrage aan een gezonde exploitatie van het Huis van Eemnes kan leveren. Het is de bedoeling dat de coördinator zich in 2023 volledig terug verdient.

We onderzoeken of we de programmacoördinator kunnen laten vallen onder het programma combinatiefunctie van VWS en OCW, de doelgroep hiervan is naast buurt & sport uitgebreid naar de 'Brede Regeling Combinatiefuncties' waardoor de cultuurcoach niet alleen voor het onderwijs ingezet kan worden, maar ook voor de domeinen zorg en welzijn. Hiervoor geldt dan een normbedrag van € 50.000 per fte, waaraan het Rijk 60% bijdraagt.

Doorwerken CAO in indexering van subsidies (€ 40.000 S)

De subsidies aan de diverse instellingen stijgen jaarlijks met een loon- en een prijscomponent. De CAO-ontwikkeling in diverse branches laat een stijging van de CAO's zien tussen de 3,5% en 5%. De verwachting is dat de looncomponent in de subsidies van Versa Welzijn, Welzijn, Huis van Eemnes (deels gemeente CAO) etc. met forse percentages zullen stijgen. Voor de Kadernota sluiten we aan bij het CAO-bod gemeenten van 4,9%.

De kosten voor de uitvoeringsorganisaties in het sociaal domein zullen ook met het genoemde percentage stijgen. Dit betreft dan de uitvoeringsorganisaties van SOZA HBEL, Gooi en Vecht (RBL), gemeente Amersfoort, Jeugd- en Gezinsteam Eemnes. Uitgaande van dezelfde CAO-stijging ligt er binnen het sociaal domein een risico op hogere uitvoeringslasten van ca. € 65.000. We verwachten dat die stijging door de loon- en prijsaanpassing binnen het sociaal domein gecompenseerd wordt. Of dat die compensatie ook voldoende is, weten we pas bij de begroting 2020.

Opgroeien in Eemnes

Continuering extra BOA met specifieke taak JOP (26.860 S)

In januari 2019 heeft de raad ingestemd met het inzetten van een extra BOA. Dat besluit had in eerste instantie alleen betrekking op 2019. Het continueren van deze extra BOA in 2020 met een capaciteit van 16 uur per week kost € 26.860. Omdat die BOA zich specifiek richt op jeugd, jeugdontmoetingsplaatsen en in nauwe samenhang werkt met het jongerenwerk (ogen en oren op straat) worden de uitgaven meegenomen binnen het cluster sociaal domein (maar worden hier niet uit betaald).

Wettelijke verhoging voorschoolse educatie (€ 25.000 S) en extra impuls (€ 35.000 S)

Met ingang van 2020 dient het aanbod van de voorschoolse educatie voor de 2 en 3 jarigen op jaarbasis 960 uur te zijn (=16 uur/week). Op dit moment wordt de voorschoolse voorziening - via de regeling Elke Peuter een Kans - gesubsidieerd voor 10,5 uur per week. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat de educatie op jonge leeftijd van grote invloed is op de schoolloopbaan. Stimulatie van de cognitieve, taal- en sociaal-emotionele ontwikkeling is cruciaal voor de verdere ontwikkeling van het kind. Het blijkt dat een achterstand op latere leeftijd veel moeilijker in te halen is. Hoe eerder begonnen wordt met de interventie, hoe meer effect deze heeft. Voor- en vroegschoolse programma's zijn dus van groot belang. We zien de voorschoolse educatie dan ook primair als een preventieve maatregel om uitgaven op latere leeftijd te voorkomen. Middels langdurig

onderzoek heeft men VVE-kinderen gedurende lange tijd gevolgd en vergeleken met controlegroepen. Op deze manier is aangetoond dat er veel korte, middellange en lange termijn effecten van VVE zijn. Op korte termijn is er minder uitval in het onderwijs, betere leerprestaties, meer gezondheid en meer welbevinden van VVE-kinderen. Op middellange termijn is te zien dat er minder speciaal onderwijs is, minder beroep op de gezondheidszorg en minder school- en studieuitval. Op lange termijn zijn er fiscale effecten te zien, er is meer werkgelegenheid, minder criminaliteit, minder uitkeringen, een hogere levensstandaard, en een positieve invloed op de opvoeding van de nieuwe generatie. We kiezen dus vol overtuiging voor een versterking van de VVE in Eemnes, niet alleen door de uitbreiding naar het wettelijke niveau te brengen qua uren, maar hier nog een extra stap op te zetten. Het VVE als preventief voorveld en daarmee meer een onderdeel van de jeugdzorg.

Bekostiging vervoer van scholen naar HvE (€ 12.850 5)

Met groepen leerlingen van de Clusterschool is de route naar het Huis van Eemnes per voet en fiets ervaren. Voor de heel jonge leerlingen kan fietsen, ook met aanpassing van de openbare ruimte, leiden tot gevaarlijke situaties. De route per voet afleggen kost veel onderwijstijd en het onderwijs is geen voorstander om de twee gymmomenten te koppelen. We gaan met deze middelen het vervoer voor de leerlingen regelen.

Autonome ontwikkelingen

Sociale samenhang

Structurele onderbesteding preventief voorveld

Op basis van de cijfers 2018, en ook op basis van ervaring van voorgaande jaren, blijken de kosten van het voorveld en de algemene voorzieningen lager uit te vallen dan verwacht. Als taakstelling is hiervoor nu een voordeel opgenomen, ter compensatie van een deel van de verhoging van de maatwerkvoorzieningen. Deze compensatie is in 2019 en 2020 nog € 100.000, maar loopt af naar € 70.000 in 2023.

Verhoging maatwerkvoorzieningen o.b.v. realisatie 2018 en invoeren abonnementstarief

Uitgaande van dezelfde kosten voor maatwerkvoorzieningen in 2020 als in 2018, met daarboven een surplus aan maatwerkvoorzieningen van € 140.000 als gevolg van het invoeren van het vaste lage abonnementstarief voor de Eigen bijdrage WMO, zullen de budgetten verder moeten stijgen ten opzichte van de bestaande begroting.

De VNG verzet zich al anderhalf jaar tegen het abonnementstarief in de WMO ter vervanging van de eigen bijdrage. Uiteraard gunnen we iedereen een lagere bijdrage, maar het ongewenste gevolg is dat mensen die al jarenlang zelf een werkster betaalden ineens een beroep doen op de ondersteuning van de WMO omdat dit nu goedkoper is geworden. We verwachten dus een (fors) groter beroep op de WMO en daarmee komt de betaalbaarheid van de voorziening in gevaar. Als het Rijk deze toenemende vraag en het wegvallen van de eigen bijdragen niet of onvoldoende compenseert zal de invoering van een abonnementstarief uiteindelijk ten koste gaan van de mensen die de WMO-voorziening echt nodig hebben.

Sport, Cultuur en vrije tijd

Op het gebied van sport, cultuur en vrije tijd zijn er geen autonome ontwikkelingen.

SD: Uitgaven buurtsportcoaches

Per 1-1-2019 is het aantal fte buurtsportcoaches omhoog gegaan. Tegenover deze meerkosten staan ook extra inkomsten in de doeluitkering.

Kapitaallasten IHP Onderwijs (€ 34.000 S)

In 2019 zijn de laatste werkzaamheden m.b.t. het IHP Onderwijs uitgevoerd en is een evaluatie aan uw raad gestuurd. Door tegenvallende aanbestedingen, meer overleg en onvoorziene uitgaven vallen de uitgaven voor het IHP Onderwijs hoger uit dan aanvankelijk begroot.

Ontwikkeling Financieel perspectief 2020-2023

Kadernota 2020 Eemnes	2020	2021	2022	2023
Onze Inwoners				
Indexering van subsidies - stelpost CAO component	40.000	40.000	40.000	40.000
Bekostiging busvervoer van school naar HvE	12.850	12.850	12.850	12.850
Continuering extra BOA met specifieke taak JOP	26.860	26.860	26.860	26.860
Kapitaallasten IHP Onderwijs	34.000	34.000	34.000	34.000
Sociaal Domein				
Uitgaven buurtsportcoaches (conf. SD DU)	38.850	38.850	38.850	38.850
Programmacoördinator HvE	34.000	25.000	25.000	0
sociaal -cultureel werk	15.000	15.000	15.000	15.000
Inburgering	25.000	25.000	25.000	25.000
Wettelijke verhoging voorschoolse opvang	25.000	25.000	25.000	25.000
Extra verhoging voorschoolse opvang	35.000	35.000	35.000	35.000
Verhoging maatwerkvoorzieningen o.b.v. realisatie 2018	140.000	140.000	140.000	140.000
Structurele onderbesteding preventief voorveld	-100.000	-90.000	-80.000	-70.000
Totaal voorstellen sociaal domein 2020 – 2023	212.850	213.850	223.850	208.850
Dekking:				
Gemeentefonds - uitkering sociaal Domein	-140.435	-198.161	-254.433	-310.650
Gemeentefonds - uitkering buurtsportcoaches	-14.045	-14.045	-14.045	-14.045
Gemeentefonds - eenmalige compensatie jeugd	-82.941	-82.941		
Voordeel te storten in reserve Sociaal Domein	-24.571	-81.297	-44.628	-115.845
Totaal mutaties	113.710	113.710	113.710	113.710

Onze Inkomsten

Economie: Centraal Economisch Plan (CBP)

De Nederlandse economie keert terug naar een standaard groeitempo. De betrekkelijk hoge groei van de afgelopen jaren is voorbij. De wind uit het buitenland doet de economie afkoelen. Onzekerheden die al enige tijd boven de wereldeconomie hingen – zoals het handelsbeleid van de VS, de Brexit en de staat van de Chinese economie – hebben nu hun weerslag in de reële economie. De afkoeling is vooral terug te zien in de Nederlandse uitvoer, die in 2019 en 2020 beduidend minder hard groeit dan in de afgelopen jaren. Ook de investeringen en particuliere consumptie groeien minder hard. De totale binnenlandse bestedingen blijven op peil doordat het expansieve begrotingsbeleid grotendeels compenseert voor de lagere groei van particuliere bestedingen. Na groeipercentages van boven de 2%, wordt voor 2019 en 2020 een bbp-groei van 1,5% voorzien.

De arbeidsmarkt blijft krap, maar de werkloosheidsdaling is nu voorbij. De werkgelegenheid blijft stijgen, maar in een minder hoog tempo dan voorheen. De krappe arbeidsmarkt, met een hoge vacaturegraad, moedigt nog steeds mensen aan om betaald werk te zoeken. De werkloosheid stijgt per saldo licht naar een nog altijd lage 4,0% in 2020. In de krappe arbeidsmarkt krijgen hoger opgeleiden steeds vaker een vast contract. Het aantal vaste contracten voor middelbaar en lager opgeleiden stijgt veel minder. De CAO-stijging van de lonen versnelt.

Na zes jaar van toenemende krapte begint de uitbundigheid van de woningmarkt af te nemen. Het aantal transacties is in de loop van 2018 gedaald, als gevolg van het opdrogen van de markt. In het laatste kwartaal van 2018 wisselden 15% minder bestaande koopwoningen van eigenaar dan in hetzelfde kwartaal een jaar eerder, en op jaarbasis daalde het aantal transacties in 2018 met bijna 10%. De groei van huizenprijzen bereikte in 2018 waarschijnlijk zijn voorlopige top, met een groei van 9%. De prijsgroei houdt de komende jaren nog aan, maar het tempo van de groei neemt af.

Woningen werden de afgelopen jaren in een veel hoger tempo verkocht dan dat ze te koop werden gezet, maar een omslag in deze trend is in zicht. Het aanbod van te koop staande woningen is de afgelopen jaren voor een groot deel opgedroogd. De toenemende schaarste ging gepaard met sterke prijsstijgingen. In het laatste kwartaal van 2018 is het aantal te koop staande woningen echter voor het eerst sinds de crisis iets toegenomen. Omdat het aanbod van bestaande koopwoningen niet langer daalt, zal ook de daling van het aantal transacties naar verwachting geleidelijk afvlakken. Ook neemt de prijsdruk naar verwachting iets af. Dit betekent overigens

niet dat op korte termijn een einde komt aan de schaarste van woonruimte. De schaarste is nog altijd groot, met name in de Randstad.

CEP en Eemnes

De boodschap uit het CEP is dat we ons moeten opmaken voor een periode van lagere groei en meer onzekerheid. Ook zien we dat de lasten voor de gemeente als werkgever onvermijdelijk zullen gaan stijgen. Aan de ene kant is er het CAO-bod van 4,5% van de werkgeverskant (VNG) versus de eis van de vakbonden van 7,55%, aan de andere kant is ook de dekkingsgraad van het ABP te laag en zijn nog hogere pensioenpremies een reëel risico.

Voor onze woningbouw lijkt ondanks de schaarste in de Randstad, de tijd van sterke prijsstijgingen langzaam achter ons te liggen. Waarbij gelet op onze lange termijn aanpak we ook een risico lopen mocht de economie in een recessie omslaan of wanneer de hypotheekrente weer omhoog zal gaan. Het project Zuidpolder loopt in het tempo van 30 woningen per jaar tot 2026. Gelet op die risico's houdt het college vast aan het versneld (want meest risicovol) in de markt zetten van de vrije kavels in 2019 en 2020.

Gemeentefonds

Het gemeentefonds volgt de ontwikkelingen van de uitgaven van het Rijk. In goede tijden gaan we mee de trap omhoog, in slechte tijden gaan we mee de trap omlaag als het Rijk gaat bezuinigen. De ruimte die er meerjaren in het Gemeentefonds zit, noemen we accres. Dit nieuwe kabinet heeft een ambitieuze investeringsagenda opgesteld, maar die blijkt in de praktijk niet gehaald te worden. Dat betekent over 2018 een negatieve afrekening van het gemeentefonds (het Rijk heeft immers een fors begrotingsoverschot geboekt). Het macro-budget wat beschikbaar is voor alle Nederlandse gemeenten wordt vervolgens via zogenaamde verdeelmaatstaven verdeeld over iedere individuele gemeenten. Hierbij wordt periodiek gekeken naar de werkelijke uitgaven die gemeenten hebben en hoe die het beste 'voorspeld' kunnen worden.

In 2019 is een groot deel van de integratie-uitkering sociaal domein (inclusief WMO 2007) overgeheveld naar de algemene uitkering en lopen deze middelen met ingang van 2020 mee in de accessystematiek van het gemeentefonds. Concreet betekent dit dat op deze onderdelen voortaan de gemeentebrede indexeringen van toepassing zijn. Tot en met 2019 kregen wij hier een separate vergoeding (uitkering sociaal domein) voor van het Rijk, vanaf 2020 moeten wij dit zelf betalen uit de algemene uitkering. Uitzondering vormen de onderdelen die nog niet naar de algemene uitkering zijn overgegaan. Een voorbeeld hiervan is "Beschermd Wonen". Deze onderdelen kennen nog hun eigen indexering vanuit betreffende integratie-uitkering en worden separaat door het Rijk 'vergoed'. Voorlopig willen we in Eemnes die indexeringen (op hoofdlijnen) in beeld houden, maar wel vereenvoudigd. Dus als de totale uitkering van het gemeentefonds met 1% stijgt, dan doen we alsof ook de vroegere doeluitkering sociaal domein ook met 1% stijgt. Iedere andere poging om het sociaal domein weer uit het gemeentefonds te halen is arbitrair en levert alleen maar discussie op. Door deze methode aan te houden, blijven we de komende jaren op hoofdlijnen inzicht houden in het verloop van de inkomsten van het sociaal domein. Overschotten en tekorten kunnen we de komende jaren dan in beeld houden. Echter langzaam maar zeker zal het sociaal domein qua inkomsten niet meer uit te splitsen zijn en wordt het een reguliere taak.

De uitkeringen uit het gemeentefonds zijn de grootste inkomstenbronnen van de gemeente. Periodiek worden wij geïnformeerd over de ontwikkelingen van deze uitkeringen. Dit vindt plaats bij het verschijnen van de circulaire gemeentefonds van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De meicirculaire is uitgangspunt voor de (programma)begroting, de septembercirculaire is uitgangspunt voor de kadernota en de decembercirculaire maakt onderdeel uit van de jaarstukken (en deze behoort redelijk beleidsneutraal te zijn).

Omdat de plannen van het kabinet deels pas in de decembercirculaire zijn verwerkt, nemen we voor de Kadernota 2020 de decembercirculaire als uitgangspunt. Voor de kadernota 2020 wordt gerekend met de september- en decembercirculaire 2018 en die laten een positief effect zien. Voor het jaar 2020 is een hogere bijdrage vanuit het gemeentefonds voorzien van € 127.992 oplopend naar een bedrag van € 220.900 in 2023.

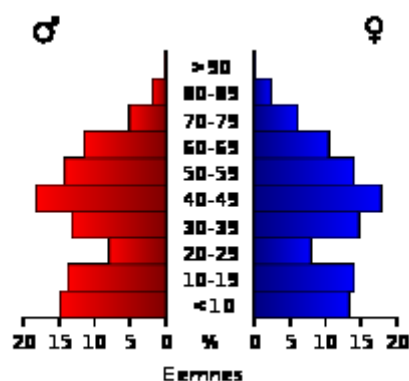
In het meerjarig beeld van het gemeentefonds gaat het rijk nog steeds uit van een ingeboekte opschalingskorting (minder gemeenten), de bezuinigingen op de gedecentraliseerde taken (inclusief de ontoereikendheid van de macrobudgetten BUIG en jeugdzorg). Eventuele volume ontwikkelingen in de zorg moeten met ingang van 2020 volledig worden bekostigd uit de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Overigens zien we dat het accres door veel ministers ook gebruikt wordt om taakverzwaringen of tekorten van gemeenten 'te dekken', vanuit de foutieve gedachte dat het accres extra ruimte is voor gemeenten (terwijl het feitelijk grotendeels op gaat aan kostenstijgingen).

Dit jaar en volgend jaar wil het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de verdeling van het gemeentefonds evalueren en herzien. Daarvoor vinden diverse onderzoeken plaats, die eind 2019 klaar moeten zijn. De eerste maanden van 2020 worden gebruikt voor bestuurlijke beslissingen, waaronder het voorleggen aan de Tweede Kamer. Ook de Raad voor het Openbaar Bestuur krijgt dan de gelegenheid te adviseren over de nieuwe voorstellen. De nieuwe verdeling wordt naar verwachting in de meicirculaire 2020 aangekondigd, zodat hij in 2021 kan ingaan. Ook de eventuele overgangsmaatregel maakt naar verwachting onderdeel uit van de meicirculaire 2020. Herziening van de verdeling kan zowel positief als negatief voor de gemeente uitpakken. Dit is sterk afhankelijk van de uitkomsten van de diverse onderzoeken. Voor het meerjarig beeld is de nieuwe verdeling wel cruciaal. Gelet op de onzekerheid, past enige terughoudendheid om nieuwe, majeure zaken op te pakken als gemeente.

Hoeveel geld individuele gemeenten uit het gemeentefonds (totaal ca. € 30 mrd. waarvan € 16 mrd. Sociaal domein) krijgen, hangt af van de kenmerken en de belastingcapaciteit van de gemeenten. De belastingcapaciteit geeft aan hoeveel belasting een gemeente jaarlijks kan innen. De Rijksoverheid kijkt bij de verdeling van het gemeentefonds over de gemeenten onder meer naar:

- aantal inwoners;
- aantal jongeren;
- aantal uitkeringsgerechtigden;
- oppervlakte van de gemeente;
- grootte van de watergebieden.

Dit worden maatstaven genoemd. Er zijn ruim 60 maatstaven. Elke maatstaf heeft een bedrag 'per eenheid'. De gemeente krijgt dus geld voor iedere inwoner, iedere jongere, enzovoorts. Deze bedragen worden vermenigvuldigd met de uitkeringsfactor om zo het gemeentefonds precies te verdelen. Onze algemene uitkering (incl. sociaal domein) voor 2019 bedraagt € 9,4 mln. Op basis van de maatstaf inwoners (algemeen) krijgen we € 2,3 mln. (25%), maar er zijn ook nog specifieke bedragen per inwoner (bijvoorbeeld inwoners tot 18 jaar, inwoners 75 – 85 jaar, uitkeringsontvangers, lage inkomens etc.) in totaal wordt ruim 70% van het gemeentefonds verdeeld op basis van inwonerskenmerken. Circa 20% van het gemeentefonds wordt verdeeld via fysieke kenmerken, zoals oppervlakte bebouwing, aantal bedrijven en vooral aantal woonruimten.

Bevolkingspiramide

In 2018 zijn we in Eemnes gegroeid in aantal inwoners van 9.112 naar 9.117. Nederland is in diezelfde periode gegroeid van 17,081 mln. naar 17,181 mln. Inwoners oftewel 0,6%. In absolute zin waren we dus (net) geen krimpgemeente, maar relatief wel en dat werkt door in onze algemene uitkering. Ondanks de bouw in de Zuidpolder gaat ook in Eemnes de gezinsverduunning door (minder kinderen, 18-35 jaar vertreksaldo, echtscheiding en toenemende vergrijzing) en we bouwen deels voor starters (per saldo geen toename van inwoneraantal), kortom we blijven wat achter bij de groei van Nederland en dat scheelt ons over 2018 ca € 55.000 in de algemene uitkering (structureel).

De ervaring leert dat, op basis van het huidige economische klimaat, het gemeentefonds fors stijgt bij de meicirculaire. Vooruitlopend op de meicirculaire 2019 wordt voorgesteld om € 300.000 structureel mee te nemen in deze kadernota.

Kaderstellende ontwikkelingen

Algemene reserve

De algemene reserve van Eemnes bedroeg op 1-1-2019 € 1,5 mln. en daalt na de resultaatbestemming terug naar € 1,2 mln. Zoals reeds eerder aangegeven bij de discussie rondom de financiële ruimte voor het GVVP (memo december 2017) acht het college een algemene reserve van € 2,5 mln. gelet op de risico's die de gemeente loopt comfortabeler en wenselijk. Bij de jaarrekening 2018 zal dan ook voorgesteld worden de algemene reserve met € 1 mln. aan te vullen vanuit de reserve Zuidpolder. De reserve Zuidpolder heeft daarna een meer gesloten karakter en dient ter dekking van alle kosten die de gemeente de komende jaren nog maakt (directie, plannen, inzet BEL Combinatie) en die niet gedekt worden vanuit de GREX Zuidpolder.

Voorts stellen we voor om vanuit de Participatiemaatschappij Eemnes (waarin de deelneming CV/BV Zuidpolder zit) jaarlijks € 50.000 te onttrekken en toe te voegen aan de algemene reserve. Zo wordt deze verder versterkt met € 200.000 in de periode 2020 – 2023. Hierdoor komt de algemene reserve ultimo 2023 uit op € 2,5 mln.

Reserve kapitaallasten

De reserve Kapitaallasten is bij de jaarrekening 2018 wederom geactualiseerd en doorgerekend tot ultimo 2069. Alle toekomstige kapitaaluitgaven van de gemeente zijn daarmee tot 2069 afgedekt. In de reserve zitten een tweetal projecten, te weten speelplaatsen en groen, waarvoor in deze Kadernota wordt voorgesteld om de bedragen die hiervoor zijn geraamd te verhogen. Deels door nieuwe inzichten, deels doordat we zien dat de kosten oplopen.

Binnen de reserve kapitaallasten is dan nog ca. € 300.000 ruimte en die willen we met deze Kadernota inzetten om alle onderzoeken, wensen en verkenningen de komende jaren op het terrein van de energietransitie te financieren. Indicatief staan veel onderzoeken op het jaar 2020, maar dat kan ook nog in de tijd schuiven. Door nu € 300.000 te reserveren voor klimaat (naast de ruimte die al in de reguliere begroting is opgenomen) verwachten we de komende jaren verdere, concrete stappen te kunnen zetten.

De reserve Kapitaallasten is met de voorgestelde mutaties in deze Kadernota weer gesloten. In die zin dat er geen ruimte meer in de reserve is voor nieuwe wensen. Naar haar aard is dat ook de afspraak, de reserve kapitaallasten bevat de geaccordeerde investeringen en ruimte moeten we vinden door de reserve MIP weer te vullen. Hierbij past wel een belangrijke kanttekening. Uw raad heeft besloten bij de realisatie van het Huis van Eemnes en het IHP Onderwijs om voor de vrijkomende locaties taakstellende opbrengsten op te nemen. Die opbrengsten moeten nog gerealiseerd worden en bedragen taakstellend € 3,25 mln. Op basis van de huidige inzichten zijn die taakstellingen realistisch en kunnen ook daadwerkelijk geboekt worden. Echter met de voorgenomen aanpassing van de gebiedsvisie HSS/Hilt schuift de realisatie in de tijd op.

Prijscorrectie opbrengsten OZB

Uitgangspunt vanuit het collegeprogramma is dat de OZB-opbrengsten alleen geïndexeerd worden met een inflatiecorrectie. In 2018 is discussie ontstaan over welk inflatiepercentage gehanteerd diende te worden, gelet op de verschillen tussen gemeenten. Er is gekeken hoe andere gemeenten hier mee om gaan. De uitgaven van een gemeente bestaan direct of indirect (subsidies, sociaal domein) voor ca. 60% uit lonen en 40% uit de aanschaf van goederen en diensten. Soms gaan gemeenten uit van alleen de prijsinflatie, andere gemeenten hanteren een mix van inflatie en loonontwikkeling. Omdat de uitgaven van een gemeente voor een groot deel bestaan uit loongerelateerde uitgaven, wordt voorgesteld om met ingang van 2020 de prijs/inflatiecorrectie te baseren op een mix van de prijsindex en de loonindex. Voor 2020 gaat het Centraal Plan Bureau in het Centraal Economisch Plan uit van een prijsindex van 1,4% en voor de prijs van de overheidsconsumptie (beloning werknemers) gaat het CBP uit van 2,3%. Voorgesteld wordt dan ook om voor 2020 een inflatiecorrectie op te nemen van 2%.

Overigens voor de kadernota 2020 en de begroting gaan we conform de voorschriften van de provincie Utrecht uit van het laatste CAO-bod van de werkgevers van 4,9%. De stijging van de OZB met 2% inflatiecorrectie blijft dan ook achter bij de werkelijke kostenstijging.

Toeristenbelasting

Het tarief toeristenbelasting is de afgelopen jaren niet gestegen. Het tarief van Eemnes is al jaren vastgesteld op € 1,85. Op basis van de informatie van de COELO betaalde een toerist in Nederland gemiddeld € 2,33 per nacht in 2018. Nu wordt voorgesteld om het tarief toeristenbelastingen te verhogen naar € 2.

In 2018 was de gerealiseerde toeristenbelasting van Eemnes € 95.000. Dit is gerealiseerd bij het huidige tarief van € 1,85. Met het voorgestelde tariefsverhoging wordt verwacht dat de toeristenbelasting € 105.000 zal opbrengen. Op basis hiervan kan de opbrengstenraming worden opgehoogd met € 20.000.

Autonome ontwikkelingen

Reserve MIP

In 2018 is de reserve MIP volledig ingezet ter dekking van de afrekening precario-opbrengsten tot en met 2018, omdat de opbrengsten ook in de reserve MIP waren gestort. Hierdoor is de reserve MIP leeg. In de vorige meerjarenbegroting werd het positieve saldo in 2020 en 2021 nog gestort in de reserve MIP. Op basis van deze nieuwe meerjarenraming is er geen positief begrotingssaldo meer. Dat betekent dat er de komende jaren geen dotaties zullen zijn en er geen middelen in de reserve MIP zijn. Investeringszaken zullen dan ook inclusief kapitaallasten in de begroting opgenomen moeten worden.

Areaaluitbreiding Zuidpolder en overig

In Zuidpolder wordt de komende jaren nog verder gebouwd. Deze areaaluitbreiding levert aanvullende OZB opbrengsten op. Die areaaluitbreiding gaat schoksgewijs (in aanbouw, oplevering, eerste marktwaardering) en ijlt dus nog enkele jaren na. Wij verwachten dat dit minimaal € 12.500 extra OZB-opbrengsten per jaar zal opleveren, uitgaande van ca. 30 woningen per jaar.

De toekomstige bouwlocatie Koot, HSS en Hilt zijn nog niet opgenomen in de Kadernota, omdat realisatie hiervan na 2020 zal liggen en de focus nu primair op 2020 ligt.

Eind 2019 wordt het Huis van Eemnes opgeleverd. In de berekening van de TCO is de OZB reeds meegenomen. Met ingang van 2020 stijgt dus het areaal niet-woningen met het Huis van Eemnes, dit betreft extra opbrengsten van per saldo € 25.000 (de huidige bebouwing valt weg).

In 2019 worden naar verwachting de laatste kavels verkocht op het bedrijventerrein Zuidpolder. We verwachten dat de oplevering van de gebouwen in 2020 en 2021 zal plaatsvinden.

Rioolrecht en Afvalstoffenheffing

Uitgangspunt van het rioolrecht en de afvalstoffenheffing is dat deze heffingen kostendekkend worden opgelegd in 2020. Bij het opstellen van de begroting 2020 wordt rekening houden met dit uitgangspunt. Daarnaast zal ook goed gekeken worden naar de realisatie 2018 en de verwachtingen voor 2019. Indien mogelijk wordt de voorziening rioolheffing ingezet om 100% kostendekkendheid te bereiken. Op deze manier wordt getracht om niet alle kosten één-op-één via de tarieven te leggen bij de Eemnesser huishoudens.

Voor de afvalstoffen verwachten we door de hogere verbrandingsbelasting hogere lasten. Hier staat tegenover dat met de aansluiting op het afvalscheidingsstation in Baarn de eenmalige kosten van 2019 weg vallen. Een betere scheiding in 2019 is van grote invloed op de uiteindelijke lasten.

We zullen bij de begroting ook kijken naar de verdeling tussen eenpersoons en meerpersoons huishoudens.

Precariobelasting

De gemeente heeft met Stedin een “fiscaal compromis” gesloten met betrekking tot het aantal strekkende meters. Voor 2020 en 2021 kan de gemeente Eemnes dan minder precariobelasting (ad. € 73.600) opleggen aan Stedin.

Ontwikkeling Financieel perspectief 2020-2023

Kadernota 2020 Eemnes	2020	2021	2022	2023
Onze Inkomsten				
Ontwikkeling gemeentefonds (september- en decembercirculaire 2018)	-127.992	-206.569	-220.900	-220.900
Prijscorrectie OZB-opbrengsten	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
Areaaluitbreiding OZB Zuidpolder	-12.500	-25.000	-37.500	-50.000
Areaaluitbreiding OZB bedrijven	-10.000	-15.000	-15.000	-15.000
Areaaluitbreiding OZB HvE	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
Areaaluitbreiding OZB Koot/HSS/Hilt	pm	pm	pm	pm
Toeristenbelasting	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Minder precariobelasting door "fiscaal compromis"	73.600	73.600		
Dividend participatiemaatschappij	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Versterking algemene reserve	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal mutaties	-161.892	-257.969	-358.400	-370.900

Ons Perspectief

Kadernota 2020 Eemnes	2020	2021	2022	2023
Begroting 2019 - 2022	-20.172	-134.195	-32.360	-32.360
Correctie dotatie reserve MIP (positieve saldo)	-160.105	-159.032		
Begroting 2019 - 2022	-180.277	-293.227	-32.360	-32.360
Onze Gemeente	390.259	362.592	387.787	390.225
Onze Ruimte	167.000	197.000	137.000	137.000
Onze Inwoners	113.710	113.710	113.710	113.710
Onze Inkomsten	-161.892	-257.969	-358.400	-370.900
stelpost meicirculaire 2019	-250.000	-250.000	-250.000	-250.000
Begroting 2020 - 2023	78.800	-421.121	-34.623	-12.325

Op basis van de ervaringen uit voorgaande meicirculaires verwachten we voor 2019 een negatieve bijstelling van het acres (toename) van het gemeentefonds. Het Rijk heeft in 2018 minder uitgegeven dan men had begroot en dat wordt door vertaald in een negatieve bijstelling van het gemeentefonds. Voor de jaren 2020 en verder verwachten we een positieve bijstelling aangezien de loon- en prijscompensatie wordt toegevoegd. In deze kadernota zijn de gevolgen daarvan al opgenomen. Voorts zal het Rijk in de Voorjaarsnota duidelijk maken op welke terreinen men extra gaat investeren de komende jaren en dat betekent dat we als gemeente deels de trap mee op gaan. Hier zit wel een risico in, namelijk als het Rijk achteraf toch weer minder uitgeeft.

In de Kadernota is geen rekening gehouden met de meicirculaire, in de begroting 2020 zal de meicirculaire wel meegenomen worden. Een voorzichtige, maar realistische inschatting is dat de meicirculaire een positief effect heeft van € 250.000 (structureel). De meicirculaire verwachten we voordat de Kadernota wordt behandeld en dat zal mede bepalen of we meerjarig er licht positief uit springen (zoals we nu verwachten) of dat we via bezuinigingen of het schrappen van wensen de begroting alsnog sluitend moeten zien te krijgen vandaar dat wij een stelpost meicirculaire in dit hoofdstuk opgenomen hebben.

We verwachten voor 2020 nu een klein tekort en de jaren daarna een klein overschot, met uitzondering van 2021 met een fors overschot. Wanneer het Rijk echter grote uitgaven voor Defensie of Infrastructuur opschuift kan 2021 ook naar achteren schuiven (hoewel het een pre-verkiezingsjaar is).